A.II
1154

TÜRK TARİH KURUMU

TÜRK TARİH KURUMU
KÜTÜPANESİ
KAYİT No. 28607
YER No. AII/1154

ایکی مکتب مصیبتك شهادتنامه‌سی

یاخود

دیوان حرب عرفی : وسعید کردی

محرری

بدیع الزمان

طابعی

کردی زاده بن احمد رامز

OSMAN FERİT SAĞLAM'IN
TÜRK TARİH KURUMU'NA
ARMAĞANIDIR

استانبول

اقبال ملت مطبعه‌سی

وزیر خانی

۱۳۲۷

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

25499

A II / 1154

ایکی مکتب مصیبتك شهادتنامه‌سی

مقدمه

وقتا که حریت دیوانه‌لکله یاد اولونوردی. استبداد تیمار خانه‌یی مکتب ایلدی. وقتا که اعتدال ارتجاعله التباس اولندی « مشروطیتده » حبسخانه‌یی مکتب یاپدی . . .

ای شو شهادتنامه‌می تماشا ایدن ذوات ! لطفاً روح و خیالکزی مسافرةً ویکی مدنیته قاریشمش عصبی برکورد طلبه‌سنك ! حال اختلالده اولان جسد و دماغه کوندریکز . تا تخطئه ایله خطایه دوشمیه‌سکز، بن طلبه‌یم ! آنکچون هرشیئ میزان شریعتله موازنه ایدییورم. بن‌ملیتمزی یالکز اسلامیت بیلیورم انکچون هرشیئده اسلامیت نقطهٔ نظرنده محاکمه ایدییورم . بن حبسخانه دینیلان عالم برزخك قاپوسنده طوریرکن — « ودار آغاجی » دینیلان استاسیونده آخرته کیدن شمندوفری بکارکن جمعیت بشریه‌نك غدارانه حاللرینی تنقید ایده‌رك نوع بنی بشره ایراد ایتدیکم بر نطقدر ؛ انکچون « یوم تبلی السرائر » سرنجه قبرقابدن حقائق چیلاق چیقدی . نام محرم اولان کیمسه نظر ایتمسون ، آخرته کمال اشتیاق ایله مهیایم . ناصلکه بربدوی غرائبپرست استانبولك

عجائب ومحاسننی ایشتمش فقط کورمه‌مش ایکن ، ناصلکه کمال خواهش ایله کورمکی آرزو ایدر. بنده معرض عجائب وغرائب اولان عالم [آخرتی] اوخواهش ایله کورمك ایسته‌یوردم . شمدی‌ده اویله‌یم . بنی اورایه نفی ایتمك‌جزادکل سزك الکزدن کلورسه بنی‌وجداناً معذب ایدیکز . والا بشقه صورتله عذاب، عذاب دکل! بنم‌ایچون برشاندر . بوحیدودحکومت‌زمان‌استبدادده عقله خصومت و شمدی‌ده حیاته عداوت ایدییور . اکر حکومت بویله اولورسه یاشاسین جنون، یاشاسین موت ! ظالملر ایچون‌ده‌یاشاسین‌جهنم! بن ذاتاً برزمین ایستیوردم. که‌افکاریمی اونده بیان ایده‌یم ؛ شمدی دیوان حرب ایی برزمین اولدی ، ایلروده کلن سوزلر حربیه نظارتنده فوران ایتدی . متفرق زمانلرده یعنی نطقك ایکی ثانی، مقدر سؤاللره جواباً ایکنجی دیوان حربده بردن‌سویلدم . وسوأللرقسمی تخلیه‌مك ایکنجی کوننده برنجی دیوان حرب رئیسی خورشید پاشایه بردفعه وبشقه‌سنه مکرراً معصوم محبوسلری مدافعه ایچون ایراد ایتدم وبر پارچه‌سنی‌ده بشقه یرلرنده مناقشه‌صورتنده سویلدم. بدایتلرده هرکسدن سوأل اولندیغی کبی بکاده سوأل ایتدیلر: سن‌ده شریعتی ایسته‌مشسك ؟ دیدم شریعتك برحقیقتنه بیك روحم اولسه فدا ایتمکه حاضرم ؛ زیرا شریعت عدالت محض وفضیلتدر . فقط اختلالجیلرك ایسته‌یشی کبی دکل . هم‌ده

TÜRK TARİH KURUMU

دیدیلر: اتحاد محمدی‌یه داخلمیسك ؟ دیدم مع الافتخار الك کوچك افرادنده‌نم. فقط بنم تعریف ایتدیکم وجهله: واو اتحاددن اولمیان کمدر. بکا کوستریکز. ایشته اونطق شمدی نشر ایدییورم تاکه، مشروطیتی اکه‌دن واهل شریعتی مأیوسیتدن واهل عصری تاریخ نظرندن جهل وجنوندن وحقیقتی اوهام وشکوکدن قورتاره‌یم. ایشته باشلایورم :

*
* *

دیدم ای ضابطلر ! حبسمی اقتضا ایدن جنایتلرك اجمالی « اذا محاسنی اللاتی ادل بها کانت » ذنوبی فقل لی کیف اعتذر » یعنی مدار افتخارم اولان محاسنم، شمدی کناه صاییلیور. ارتق نصل اعتذار ایده‌یم متحیرم. مقدمه اوله‌رق سویلیورم (مرد اولان جنایته تنزل ایتمز. شاید اسناد اولنسه جزادن قورقماز. همده حقسز یرده اعدام اولنسه‌م ایکی شهید ثوابنی قزانیرم. زیرا «باشقه‌شهید یاری مکافاتنی دنیاده نام وشهرتله مبادله‌ایدر.» شاید حبسده قالسه‌م بویله حریتی لفظدن عبارت بولنان غدار بر حکومتك اك راحت موقعی حبسخانه اولسه کرکدر. مظلومیتله اولمك ظالمیتله یشامقدن دها خیرلیدر. بونی‌ده دیرم که بعض قباحتلی آدم قباحتنی ستر ایچون باشقه‌سنی ژورنال ویا بورانك حالی کبی مداهنه ایدر. شمدیکی خفیه‌لر اسکیسندن بدتردرلر. بونلرك صداقتنه نصل اعتماد اولور. عدالت !

اونلرك سوزینه نصل بنا اولنور. همده: جریزه ایله انسان عدالت یاپار ایکن ظلمه ـ دوشیور. زیرا انسان قصورسز اولماز. فقط.. زمان مدید وافراد کثیره ایچنده و تخلل محاسنیله تعدیل اولنان متفرقه قصورلر جریزه ایله جمع، بر زمان واحدده بر شخص واحدده صدورینی توهم ایده‌رك شدید جزایه مستحق کورر. حالبوکه ! ظلم شدیددر. شمدی کله‌لم او اون برنجق جنایتلریمك تعدادینه. [*]

برنجی جنایت — کچن سنه بدایت حریتده اللی آلتمش تلغراف عموم عشائر اکراده صدارت واسطه‌سیله چکدم... مآلی شو ایدی : «مشروطیت، وقانون اساسی ایشتدیککز امر عدالت، و مشورت شرعیه‌دن عبارتدر. حسن تلقی ایدیکز، محافظه‌سنه چالیشکز، زیرا سعادتمز مشروطیتده‌در.. و دور استبدادده هر کسدن زیاده بز ضرر دیده‌یز» هر یردن بو تلغرافلرك جوابی صورت حسنه‌ده کلدی. دیمك کوردلری تنبیه ایتدم. غافل براقمدم. تاکه استبداد اونلرك غفلتندن استفاده ایتمسون، نه لازم دیه‌دیکمدن جنایت ایتدم.

اخطار « بو جنایتلرك هر بری دیوان حربده‌کی قرق دانه اوراق پریشانمده وسائر شایعاتده خاطره کلان سؤال مقدره‌لره بر جواب اجمالیدر.

TÜRK TARİH KURUMU

ایکنجی جنایت — آیاصوفیه وبایزید ، وفاتحده وسلیمانیه‌ده عموم علما وطلبه‌یه خطاباً متعدد نطقلرایله شریعتك ومسمای مشروطیتك مناسبت حقیقیه‌سنی شرح وتشریح ایتدم واستبدادك شریعتله برمناسبتی اولمدیغنی بیان ایتدم . شویله‌که .... شریعت عالمه کلمش تا استبدادی ، وتحکمی محو ایتسون . اکر تمثل ایتسه استبداد بر (دیو) درنده؛ مشروطیت سلیمان ، شریعت خاتم سلیمان صورتنه کیرر ایدی . بوخاصیت تسخیره مالك اولان خاتم، شریعت ایدی : تخت مدنیتده اوطوران و افکار عمومیه دینیلان سلیمان مشروطیتك انکشتنه لایق ایکن عفریت استبداد غصب ایتمش ایدی . هرهانکی بر نطق ایراد ایتدمسه هر بر کلمه‌سنی کیمسه‌نك بر اعتراضی وارسه برهان قطعی ایله اثباته حاضرم . دیه عمومه میدان اوقودم . ودیردمکه اصل شریعتك ملك حقیقیسی حقیقت،مشروطیتدر . دیمك مشروطیت دلائل شرعیه ایله قبول ایتدم . بشقه مذبذبلر کبی تقلیدی ، وخلاف شریعت تلقی ایتمدم. وعلما وشریعتی اوروپانك ظنون فاسده‌سندن اقتداریمه کوره قورتارمغه چالشدیغمدن جنایت ایتدم .

اوچنجی جنایت — استانبولده یکرمی بیکه یقین کوردلر ، حمال ، وغافل وصافدل اولدقلرندن مستبدلرك اونلری اغفال ایله کرد قومنی لکه‌دار ایتمەلرندن قورقدم . کردلرك عموم یرلرینی وقهوه‌لرینی کزدم. کچن سنه آکلایه‌جقلری بر طریقله

مشروطیتی آنلره تلقین ایتدم . شوماًلده استبداد،ظلم وتحکمدر. مشروطیت عدالت وشریعتدر. پادشاه نه‌وقت پیغمبرمزك امرینه اطاعت ایتسه و یولنه کیتسه خلیفه‌در . بزده آکا اطاعت ایده‌جکز یوقسه ظلم ایدنلر پادشاه‌ده اولسه حیدوددر .

بزم دشمنمز جهالت، وضروت ،واختلافدر. بواوچ دشمنه قارشی جهادایده‌جکز .صنعت،معرفت سلاحیله اماقومشولریمز ، و بزی تیقظ وترقی‌یه سوق ایدن ارمنیلرله کمال ممنونیتله دوست اولوب أل‌اله‌ویره‌جکز ،زیراخصومتده فنالق وار.خصومنه وقتمز یوقدر . حکومتك ایشنه قاریشمیه‌جغز. زیرا حکمت حکومتی بیلمیورز . حماللر آوستریایه قارشی،نم کبی عموم اوروپایه بویقوتاژلری والکمشوش وهیجانلی زمانلرده عاقلانه حرکتلری بونصیحتك تأثیری اولمشدر. پادشاهه قارشی ارتباطلرینی تعدیل ایتمك وبویقوتاژله آوستریایه قارشی حرب اقتصادی آچمغه سببیت ویردیکمدن دیمك جنایت ایتدم .

دردنجی جنایت — اوروپا : بزده‌کی جهالت وتعصب مساعده‌سیله شریعتی حاشا وکلا مساعد استبداد ظن ایتدکلرندن نهایت درجه‌ده قلباً داغدار ایدم . اونلرك ظنی تکذیب ایتمك ایچون مشروطیتی هرکسدن زیاده شریعت نامنه آلقشلادم. لکن ینه قورقدم.که : استبداد تکراراونلرك ظنی تصدیق ایتسون! نه‌قدر قوتم وارایدی ؟ آیاصوفیه جامعنده مبعوثانه خطاباً فریاد ایتدم. وسویله‌دمکه مشروطیتی، مشروعیت عنوانیله تلقی وتلقین

ایدیکز ! تا استبداد یبس الیله او مبارکی اغراضنه سپر ایتمکله لکه‌دار ایتمسون . حریتی، آداب شریعتله تقیید ایدیکز . زیرا جاهل افراد وعوام، قیدسز، حراولسه سفیه واطاعتسز اولور.

[عدالت] نمازنده، قبله مذاهب اربعه اولسون تاکه : نماز صحیح اوله ، زیرا حقایق مشروطیت صراحةً وضمناً واذناً مذاهب اربعه‌دن استخراجی ممکن اولدیغنی دعوی ایتدم . بن که بر عادی کوردم علمایه فرض عین اولان بر وظیفه‌یی اوموزیمه آلدم . دیمك جنایت ایتدم .

بشنجی جنایت ـ غزته‌لر ایکی قیاس فاسد جهتیله نشریات حیثیت شکنانه ایله اخلاق اسلامیه‌یی صارصدیلر . وافکار عمومیه‌یی پریشان ایتدیلر ! بنده : اونلری ـ رداً جریده‌لرده مقاله‌لر نشر ایتدم. دیدمکه ای غزته‌جیلر! ادیبلر، ادبلی اولملی هم ده ادب اسلامیه ایله متأدب اولملی واونك سوزلری قلب عمومیٔ مشترك ملتده نی طرفانه چیقملی ومطبوعات نظامنامه‌سی وجدانکزده‌کی حس دیانت ونیت خالصه تنظیم ایتملی حالبوکه: سز ایکی قیاس خادع ایله یعنی طشره‌یی استانبوله ، واستانبولی اوروپایه قیاس ایده‌رك افکار عمومیه‌یی بطاقلغه دوشوردیکز واغراض شخصیه ، وفکر انتقامی اویاندیردیکز: زیرا چوجغه فلسفهٔ طبیعیه درسی ویرلمز . وارکه قاری، لباسی یاقیشماز.

واوروپانك حسیاتی استانبولده تطبیق اولنماز . اختلاف ملل واقوام. تخالف امکنه واقطار ، اختلاف ازمنه واعصار کیبدر. برینك لباسی اوته‌کینك اندامنه کلمز. دیمك فرانسزك اختلال کبیری بزه تماماً [دستورالحرکه] اوله‌ماز . یاکلشلق تطبیق نظریات ومقتضای حالی دوشونمه‌مکدن چیقار. بن که امی وبدوی بر کوردم بویله جربزه‌لی ، ومغالطه‌لی ، واغراضلی « محررلره » نصیحت ایتدم. دیمك جنایت ایشله‌دم .

آلتنجی جنایت ـ قاچ دفعه بیوك اجتماعلرده هیجانلری حس ایتدم . قورقدمکه : عوام ناس سیاسته قاریشمقله آسایشی اخلال ایتسونلر. بر کورد طلبه‌سنك لساننه یاقیشه‌جق لفظلر ایله هیجانی تسکین ایتدم .

از جمله بایزیدده طلبه‌نك اجتماعنده، وآیا صوفیه مولدنده، وفرح تیاتروسنده یتشدم . بردرجه هیجانی تسکین ایلدم. بنکه بدوی بر آدمم مدنیلرك آنتریقه‌لرنی بیلدیکم حالده: ایشلرینه قاریشدم دیمك جنایت ایتدم .

یدنجی جنایت ـ ایشتدم اتحاد محمدی نامیله بر جمعیت تشکل ایتمش نهایت درجه‌ده قورقدم که: بواسم مبارکك آلتنده بعضیلرینك بر یاکلش حرکتی وجوده کلسون. صوکره ایشتدم بواسم مبارکی بعض مبارك ذوات (سهل پاشا ، وشیخ صادق) کبی دها

بسيط وصرف عبادته نقل ايتمشلر . و اوجمعيتدن قطع علاقه ايتديلر! وسياسته قاريشميه‌جقلر . لكن تكرار قورقدم. ديدم بو اسم : عمومك حقيدر[.] تخصيص وتحديد قبول ايتمز . بن نصلكه يدى جمعيته منسوبم زيرا ـ مقصدلرى بر كوردم . ـ كذلك اواسم مباركه انتساب ايتدم . لكن تعريف ايتديكم وجهله . كه : ايشته بوتعريفى جريده‌لرده نشر ايتمش ايدم. بنم مراد ايتديكم وداخل اولديغم اتحاد محمدينك تعريفى بودركه: شرق وغربه وجنوبدن شماله ممتد برسلسلهٔ متسلسلهٔ نورانى ايله مربوط بر دائره‌در . [داخل اولنلرك بوزمانده اوچيوز ميليوندن زياده‌در. بو اتحادك جهت وارتباطى توحيد الهيدر . وپيمان ويمينى ايماندر . منتسبلرى قالوا بلادن داخل : عموم مؤمنلردر . دفتر اسماريده لوح محفوظدر . بو اتحادك ناشر افكارى عموم كتابك اسلاميه‌در . ويوميه‌جريده‌لريده اعلاى كلمةاه ، هدف مقصد ايدن عموم جرائد دينيه ، قلوب وانجمنلرى مساجد ومدارس وزواياده . مركزيده حرمين شريفين‌در. بويله جمعيتك رئيسى فخر عالمدر. ومسلكى هركس كندى نفسيله جهاد اكبر يعنى اخلاق احمديه ايله تخلق وسنت نبويه‌يى احيا وبشقه‌لرده محبت وقولين ايله اكر ـ اضرارى انتاج ايتمزسه نصيحت . بو اتحادك نظامنامه‌سى سنت نبويه وقانونامه‌سى اوامر ونواهئ شرعيه‌در . وقلنجلريده براهين

قاطعه‌در. زيرا مدنيلره غلبه چالمق اقناع ايله‌در. اجبارله دكل، تحرئ حقيقت محبت ايله‌در . خصومت ايسه وحشت وتعصبه قارشى ايدى . ذاتاً مدنيت اونلرى طوقاتليور . هدف مقصدلريده اعلاى كلمةاددر، شريعتده يوزده طقسان طقوزى اخلاق وعبادات وفضيلته عائددر . يوزده بر نسبتنده سياساته متعلقدر ؛ آنيده [اولى الامرلريمز] دوشونسونلر شمديكى مقصديمز اوسلسلهٔ نورانى‌يى اهتزازه كتيرمكله هركسى برشوق وخواهش وجدانيله طريق ترقيده كعبهٔ كمالاته سوق ايتمكدر زيرا اعلاى كلمة اللهك بو زمانده اك بيوك سببى مادةً ترقى ايتمكدر . بن بو اتحادك افرادندنم . وبو اتحادك تظاهرينه تشبث ايدنلردنم . يوقسه سبب افتراق اولان فرقه‌لردن دكلم . الحاصل [سلطان سليمه] بيعت ايتمشم اونك اتحاد اسلامده‌كى فكرينى قبول ايتدم. زيرا اوكردلرى ايقاظ ايتدى اونلرده اوكا بيعت ايتديلر شمديكى كردلر اوزمانده‌كى كردلردر. بومسئله‌ده سلفلرم جمال‌الدين افغانى ، على سعاوى ، خواجه تحسين افنديلرله كمال بك ، وسلطان سليم‌در . »

« قطعه »

اختلاف وتفرقه انديشه‌سى
كوشهٔ قبرمده حتى بى قرار ايلر بنى
اتحادكن صولت اعدايى دفعه چاره‌مز
اتحاد ايتمزسه ملت داغدار ايلر بنى .
« سلطان سليم »

بن ظاهراً بوكا تشبث ايتدم . ايكی مقصد عظيم ايچون : برنجيسی : او اسمی تحديد وتخصيصدن خلاص ايتمك ! وعموم مؤمنينه شمولنی اعلان ايتمك تاكه تفرقه دوشمسون . و اوهام چيقمسون ايكنجيسی : بوكچن مصيبت عظيمه‌يه سببيت ويرن فرقه‌لرك افتراقنی توحيد ايله اوكنه سد اولمق ايدی . وا اسفا كه : زمان فرصت ويرمدی . سيل كلدی بنی ده ييقدی هم ديرندم . اكر بر يانغين اولسه بر پارچه‌سنی سونديره‌جكم . فقط : اليسه‌مده يانْدی . وعهده‌سندن كلمديكم شهرت كاذبه‌مده مع الممنونيه رفع اولدی . بن كه : عادی آدمم ! بويله مجلس مبعوثان واعيان ووكلانك اك مهم وظيفه‌لرينی صحح دوشونديره‌جك بر امری عهده‌مه آلدم . ديمك جنايت ايتدم .

سكزنجی جنايت — بن ايشتدم عسكرلر بعض جمعيتلره انتساب ايدييورلر . يكيچريلرك حادثهٔ مدهشه‌سی خاطريمه كلدی . غايت تلاش ايتدم . بر غزته‌ده يازدم ، كه : اك مقدس جمعيت عسكرك جمعيتلريدر ، كه عموم عسكر سلكنه كيرنلر نفردن سر عسكره قدر . داخلدر . زيرا اتحاد ، اخوت ، اطاعت ، محبت واعلاء كلمة الله : دنيانك اك مقدس جمعيتنك مقصديدر . عموم عسكرلر تماميله مظهردرلر . عسكرلر : مركزدر . ملت وجمعيت اونلره انتساب ايتمك لازمدر . سائر جمعيتلر ملتی عسكر كبی مظهر محبت واخوت ايتمك ايچوندر .

اما اتحاد محمدی كه : عموم مؤمنلره شاملدر . جمعيت وفرقه دكل مركزی و صف اولی غزاة و شهدا علما و صلحا تشكيل ايدييور . هيچ بر فرد ضابط اولسون : نفر اولسون خارج دكل كه : تا انتسابه لزوم قالسون ؛ لكن ، بعض جمعيت خيريه كنديسنه اتحاد محمديه ديه‌بيلور . بوكا قاريشمام بن كه ! عادی بر طلبه‌يم ! بويله بيوك علمانك وظيفه‌لرينی غصب ايتدم . ديمك جنايت ايتدم :

طقوزنجی جنايت — مارتك اوتوز برنجی كونده‌كی حركتی ايكی اوچ دقيقه اوزاقدن تماشا ايتدم . متعدد مطالبی ايشتدم . فقط الوان سبعه سرعتله چورياسه يالكز «بياض» كوروندیكی كبی سائر مطالبده‌كی فساداتی بيكدن بره ايندیران وعوامی آنارشيستلكدن قورتاران وافراد الينده تلالان عموم سياستی معجزه كبی محافظه ايدن لفظ شريعت يالكز كوروندی . اكلادم ايش فنا . اطاعت مختل ، نصيحت تأثيرسزدر . يوقسه هر وقت كبی ينه او آتشك اطفاسنه تشبث ايده‌جكدم . فقط عوام چوق ، بزم كوردلر غافل ، وصاندل : بنده بر شهرت كاذبه ايله كورونيوردم . اوچ دقيقه‌دنصوكره چكلدم . مقری كوينه كيتدم : تابنی طانيانلر قارشه‌سونلر . راست كلانلرده قاريشماق توصيه ايتدم . اكر ذره مقدار دخلم اولسه‌يدی ؟ ذاتاً اليسه‌م بنی اعلان ايدييور . شهرتده بنی بيوك كوستربيور .

بو ایشده پك بیوك كورینه‌جكدم . بلكه آیاستفانوسه قدر تك باشمه اولسون مقابله ایدرك اثبات وجود ایده‌جكدم . مردانه اوله‌جكدم . او وقت دخلم بد یمی اولوردی . تحقیقه لزوم قالماز ایدی . ایكنجی كونده عقدهٔ حیاتمز اولان اطاعت عسكریه‌دن سؤال ایتدم . دیدیلر كه عسكرك ضابطلری عسكر قیافته كیرمش اطاعت چوق بوزلمه‌مشدر . تكرار سؤال ایتدم . قاچ ضابط اورلمش؟ بنی آلداتدیلر دیدیلر یالكزدرت دانه اونلرده مستبد ایمشلر . هم ده شریعتك آداب وحدودی اجرا اولنه‌جق ! بنده غزته‌لره باقدم اونلرده او قیامی مشروع كبی تصویر ایدییورلر ایدی . بنده برجهتدن سویندم . زیرا الك مقدس مقصدم؟ شریعتك احكامنی تماماً اجرا وتطبیقدر ! فقط اطاعت عسكریه‌یه خالل كلدیكندن نهایت درجه‌ده مأیوس ومتأثر اولدم . وعموم غزته ایله عسكره خطاباً نشر ایتدمكه : ای عسكر ! ضابطلریكز بر كناه ایله نفسنه ظلم ایدییورسه سز ! او اطاعتسزلكله اوتوز میلیون عثمانلی واوچیوز میلیون نفوس اسلامیه‌نك برر برر حقلرنده ظلم ایدییورسكز . زیرا عموم اسلام وعثمانلیلرك ، حیثیت وسعادت وبیراق توحیدی سزك اطاعتكزله قائمدر . هم ده شریعت ایستیورسكز . اطاعتسزلكله شریعته شدتلی مخالفت ایدییورسكز » بن اونلرك حركتنی وشجاعتلرینی اوقشادم . زیرا افكار عمومیه‌نك یلانجی ترجمانی

اولان جریده‌لر نظرمزه حركتلرینی! مشروع كوسترمشدیلر ! بنده : تقدیر ایله برابر نصیحتی بر درجه تأثیر ایتدردم . یوقسه بویله آسان اولماز ایدی . بنكی بالفعل تیمارخانه‌یی زیارت ایتمش بر آدم بویله ایشلر نه لازم عقللیلر دوشونسون دیمدیكمدن جنایت ایتدم .

اوتنجی جنایت — حربیه نظارتنده‌كی عساكر ایچنده جمعه كونی علما ایله برابر كیتدم . غایت مؤثر نطقلر ایله عسكری اطاعته كتیردم . نصیحتمك تأثیرینی صوكره‌دن كوستردیلر !

« ایشته نطقك صورتی »

ای عساكر موحدین ! اوتوز میلیون عثمانلی واوچیوز میلیون اسلامك ناموس وحیثیتی وسعادتی وبیراق توحید سزك اطاعتكزله وابسته‌در . سزك بر ضابطكز بر كناه ایله كندی نفسنه ظلم ایتسه ، سز بو اطاعتسزلكله اوچیوز میلیون اسلامه ظلم ایدییورسكز . زیرا بو اطاعتسزلكله حیات اسلامی تهلكه‌یه آتیورسكز . بیلكزكه : عسكر اوجاغی جسیم ومنتظم بر فابریقه‌یه بكزر . بر چرخ اطاعتسزلك ایتسه بتون فابریقه هرج ومرج اولور . عسكر نفراتی سیاسته قارشماز . یكیچریلر شاهددر سز شریعت درسكز حالبوكه شریعته مخالفت ایدییورسكز . ولكه‌دار ایدییورسكز . شریعتله ، قرآن ایله ، حدیث ایله حكمت ایله تجربه ایله [اولوالامره] اطاعت فرضدر .

سزك [اولی‌الامریکز] و استادیکز ضابطلریکزدر . نصلکه : ماهر مهندس وحاذق طبیب کنهکار اولورسه طب وهندسه‌لرینه خلل ویرمز. کذالك منور الافکار وفن حربه آشنا مکتبلی ضابطلرکزك که هربری بیکاره مقابلدر. برجزئی نامشروع حرکتی ایچون اطاعته خالل ویرمکله عموم عثمانلی واسلاملره ظلم ایتمیکز . زیرا اطاعتسزلك یالکز برظلم دکل میلیونلرجه نفوسك حقنه تجاوز دیمکدر .

بیلیرسکز که ؛بایراق توحید الهی سزك یدشجاعتکزده‌در اویدك قوتی‌ده اطاعتدر وانتظامدر . زیرا بیك منتظم ومطیع عسکر یوز بیکباشی بزوغه مقابلدر. به‌حاجت یوزسنه‌ظرفنده‌اوتوز ملیون نفوسك وجوده کتیره‌مدیکی بویله انقلابلری اطاعتله : سز یاپدیکز . بونی‌ده سویلیورم . که : برمکتبلی ومنورالفکر ضابطنی ضایع ایتمك میدان حربده بیکلرجه آدمی ضایع ایتمکدر . زیرا شمدی حکمفرما شجاعت عقلیه وفنیه‌در . برمنور الفکر بیکلره مقابلدر . [اجنبیلر] سزه بوشجاعتله غلبه چالدیلر. یالکز شجاعت قلبی کافی دکل الحاصل فخرعالمك فرمانی سزه تبلیغ ایدییورم : که اطاعت فرضدر . یشاسون عسکر یشاسون مشروطهٔ مشروعه . دیمك بن بوقدر عالم وار ایکن بویله مهم وظیفه‌لری درعهده ایتدیکمدن جنایت ایتدم .

اونبرنجی جنایت بن کوردستانده کوردلرك حال پریشانی

کوریبور ایدم . اکلادمکه: سعادتمز فنون جدیدهٔ مدنیه ایله اوله‌جقدر. او فنونك‌ده غیر متعفن بر مجراسی علما ، وبر منبعیده مدرسه‌لر اولمق لازمدر. تا علمای دین ـ فنون ایله انسیت پیدا ایتسونلر . زیرا کوردلرك زمام اختیاری ، علما النده‌در. او وثائق ایله دور استبدادده درسعادته کلدم. سعادت توهمیله او وقتده شمدی منقسم اولان استبدادلر عموماً سلطان مخلوعده تجسم ایتدیکی حالده اونك معاش و احسان دینیلان رشوت وحق سکوتی قبول ایتمه‌دم رد ایتدم ! ملتمك نامنی لکه‌دار ایتمدم ، عقلمی فدا ایتدم . حریتمی ، ترك ایتمدم . اوکا بویون اکمه‌دم. بشقه سیوری سینکلر بنی جبرایله دکل ـ محبتله کندولرینه متفق ایده‌بیلورلر. بربچق سنه‌در بوراده کردستانده نشر معارف ایچون چالیشیورم . اکثر استانبول بونی بیلور . بن که برحمالك اوغلویم بوقدر دنیا بکا میسرا یکن کندی نفسمی حمال اوغللغندن وفقر حالدن چیقارمدم . ودنیا ایله کوکللشمه‌دیکم حالده و اك سودیکم موقع اولان کردستانك یوکسك طاغلرینی ترك ایتمکله ملت ایچون تیمارخانه‌یه ،توقیفخانه‌یه ومشروطیت زماننده اشکنجه‌لی حبسخانه‌یه دوشدیکمه سببیت ویرن اویله امورلره تشبث ایتمکله بیوك برجنایت ایلدم ؟

یاری جنایت ـــ شویله‌که: دائرهٔ اسلامك مرکزورابطه‌سی اولان نقطهٔ خلافت الندن قاچیرمامق فکریله و سلطان سابق ،

سابق قصوراتنی درك ایله ندامت ایدرك قبول نصیحته استعداد کسب ایتمش ظنیله ، واصلح طریق مصالحه‌در ملاحظه‌سیله شمدیکی الك چوق اغراض وانفعالاته مبدأ تخم اولان صورت غرضی دها احسن صورتله دوشندیکمدن سلطان سابقه جریده لسانیله سویلدمکه ؛ منحوس ییلدیزی دارالفنون ایت ، تاثریا قدراعلا اولسون . واسکی زبانیلر یریـه ملائکه رحمتی یرلشدیر تاجنت کبی اولسون . وییلدیزده‌کی ملتك ثروتی ملتك باش خسته‌لغی اولان جهالته تداوی ایچون ملته اعاده ایت . وملتـك مروت ومحبته اعتماد ایت زیرا سنك اداره‌نه ملت متکفلدر . بوعمردن صوکره آخرتی دوشونمك لازم . دنیا ! سنی ترك ایتمه‌دن ترك ایت : ذکاة العمری عمر ثانی یولنده صرف ایت ! شمدی موازنه ایده‌لم . ییلدیز اکلنجـه یری اولملی ! ویا دارالفنون . وایچنده سیاحین کزملی ! ویاخود علما تدریس ایتملی ! ومغصوب اولملی ویا موهوب اولملی . دها ایـیدر . اصحاب انصاف حکم ایتسون . بن که : بر کدایم پادشاهه نصیحت ایتدم . دیمك یاری جنایت ایتدم . جنایتك اوته‌کی یاریسنی سویلمك زمانی کلدی .

دریغا معدن سعادتمز اولان مشروطیت ، ومنبع حیـاتمز اولان معارف جدیده‌یه ملت : نهایت درجه‌ده مشتاق وصوصه‌مش اولدیغی حالده بو حادثه‌ده افراطپرور اولانلر مشروطیتـه اغراض قاربشدیرمغله ومنورالفکرلرده حرکات لاابالیانه ایله

رغبت ملته قارشو مع التأسف سد چکدیلر بو سدی چکنلر رفع ایتملیدرلر . وطن نامنه رجا اولنور .

ای پاشالر ، ضابطلر ! بو اون بر بچق جنایتك شـاهدلری بیکلرجه آدمدر . بلکه بعضیلرینه استانبولك یاریسی شاهددر . بن بو اون بر بچق جنایتك جزاسـنه رضـا ایله برابر اون بر بچق سوألمه‌ده جواب ایسـترم . ایشته ! بو سیئاتمه بدل بر حسنه‌مده وار . سویلیه‌جکم .

هر کسك شوقنی قیران ، ونشئه‌ـنی قاچیران ، واغراض وحس طرفدارلغی اویاندیران وسبب تفریقـه اولان جمعیات عوامیه‌یی تشـکیلنه سببیت ویرن مشروطیة الاسم ومستبد المعنی اولان اتحاد وترقی اسمنی ده‌لکه‌دار ایدن بوراده‌کی شعبهٔ خفیه‌یه مخالفت ایتدم .

هر کسك برفکری وار بن‌ده حرم: سلامت ملت ایچون بر فکرم وار . ایشته صلح عمومی عفو عمومی ورفع امتیاز لازم تا که بری بر امتیاز ایله بشـقه‌سنه حشرات نظریله باقمق ایله نفاق چیقمسون ، فخر اولمسون ، دیرمکه بز که کردز آلدانیرز فقط آلداتمـه‌یز . بر حیات ایچون یلانه تنزل ایتمه‌یز زیرا بیلورزکه « انما الحیلة فی ترك الحیل » فقط مشروطیت حقیقیه‌نك مسماسنه عهدوپیمان ایتدیکمدن استبداد نه شکلده اولورسـه اولسون استرسه مشروطیت لباسی کیسون واسمنی طاقسـون . راست کلسه‌م « سیلله‌اوره‌جکم » فکرمجه مشروطیتك دشمنی مشروطینی

غدار، چیرکین وخلاف شریعت کوسترمکله مشورتك دشمنلرینی
چوق ایدنلردر . تبدل اسما ایله حقائق تبدل ایتمز .

الك بیوك خطا انسان کندینی خطاسز ظن ایتمك اولدیغندن
خطامی اعتراف ایدرم که ! نأسك نصیحتنی قبول ایتمه‌دن ناسه
نصیحتمی قبول ایتدرمك ایستدم . ونفسمی ارشاد ایتمه‌دن :
بشقه‌سنك ارشادینه چالشدیغمدن « امر بالمعروف » ی تأثیرسز
ایتمکله تنزیل ایتدم همده تجربه ایله ثابتدرکه : جزابر قصورك
نتیجه‌سیدر. فقط : بعضاً او قصور ایشله‌نلمه‌مش بشقه قصورك
صورتندن کندینی کوسترر . او آدم معصوم ایکن جزایه
مستحق اولور . اه مصیبت ویرر عدالت ایدر . فقط : حاکم
جزا ویرر ظلم ایدر. [ای « اولوالامر »] برحیثیتم وارایدی .
اونکله ملتمه خدمت ایده‌جك ایدم. قیردیکز . برشهرت کاذبه‌م
وارایدی. اونکله عوامه نصیحتمی تأثیر ایتدرردم . مع الممنونیه
محو ایتدیکز . شمدی اوصاندیغم بر حیات ضعیفم وار قهر
اوله‌یم : اکر اعدامه اسیر کر ایسه‌م . مرد اوله‌یم اکر
اولمکه کولمکله کیتمازسم. صورتا محکومیتم وجداناً محکومیتکزی
انتاج ایده‌جکدر . بو حال بکا ضرر دکل بلکه شاندر .فقط
ملته ضرر ایتدیکز . زیرا نصیحتمده‌کی تأثیری قیردیکز .
ثانیاً کندیکزه ضرردر . زیرا خصمکزك النده بر حجت
قاطعه اولورم بنی محك طاشنه ووردیکز . عجبا فرقهٔ خالصه

دیدیککز آدملری بویله محکه‌وورلسه‌قاچ دانه‌صاغلام چیقه‌جق‌در؟
اکر مشروطیت: برشعبه‌نك استبدادندن عبارت ایسه ویالکز
اوکا اسم ایسه‌وخلاف شریعت حرکت ایسه «فلیشهدالثقلان انی
مرتجع » زیرا یالانلر ایله اتحاد یلاندر .
وافسادات اوزرینه مؤسس اولان اسم مشروطیت: فاسددر.
مسمای مشروطیت حق، صدق ، محبت وامتیازسزلق اوزرینه
بقا بوله‌جقدر . مع التأسف بونی کمال تلاش و تأسف ایله ؛
اخطار ایدییورمکه : مثلا برعالم ! ذیتهورکه ؛ صفت علم کندینی
فساد و فنالقدن منع ایتمش ایکن دائما اونك صفت تهورندن
وجوده کلان فساد و فنالغك ذکری وقتده اونی عالملکله یاد
ایتمك وصفت علمه ایلشمك نصلکه ؛ علمه خصومت وعداوی
ایما ایدر .
کذلك ! شریعت مطهره‌نك ، واتحاد محمدینك اسم مقدسی
که فرقه‌لرك اغراض شخصیه ، وخلاف شریعت ایله اکدکلری
تخم فسادی برملیون فشنك هوایه آتلدیغی و عموم سیاسات
وآسایش افراد الندە قالدیغی واوُرتالق آنارشیست کبی اولدیغی
حالده اومدهش فورطنه معجزهٔ شریعتله خفیف کچدیکی حالده
او مباركناملر او مدهش فسادی یکیدن بردرجه‌یه ایندیرمکله
برابر دائما او اسمی : صاحب اغراضه سپر کوسترمك پك بیوك
وخطرلی برنقطه‌یه بلکه عقدهٔ حیاتیه‌یه ایلشمکدرکه : دهشتندن

هر بر وجدان سليم تتره‌يور . وداغدار تأسف اوليور . ثريايى سوپوركه : واوفورمكله شمسى سوندرمكه : احتمال‌ويرن بلاهتنى اعلان ايدر . مثلا : اكرى طاغ و سبحان طاغى ، ايكى سنى طارته‌جق دهشتلى برميزان ايله موازنه‌لرينى جوسماده (زحلده) طوران بر ملائكه‌ده او ميزانك اوجينى طوتسه : « اكرى طاغ » اوزرينه بردرهم علاوه اولنسه « سبحان طاغى » آسمانه « اكرى طاغ » زمينه كلديكنى كورنلردن : قاصرالنظراولان قيمت وثقلتنى تماماً او درهمدن بيله‌جكدر . حيثيت عسكريه وحميت اسلاميه او جسيم طاغلره بكزر . اسباب‌خارجيه بردرهم قيمتنده‌در . بو قيمتسز اسبابى » اساس طوتمق انسانيتك واسلاميتك قيمتنى بيلمه‌مك وتنزيل ايتمكدر .

حقك خاطرينى قيرميه‌جغم . حقيقتى سويليه‌جكم . زيرا حقك خاطرى عاليدر . هيچ بر خاطره فدا ايدلمز . كيمك خاطرى قيريليرسه قيرلسون يالكز حق صاغ اولسون .

شويله كه ! مارت حادثه‌سى دينيلان : او صاعقه و مدهش فورطنه اسباب عديده تحتنده اويله براستعداد طبيعى مهياايتمش ايديكه نتيجه‌سى هرج‌ومرج اولديغى حالده من‌عنداه اهل قيامك لساننه دائما معجزه‌سنى كوسترن : اسم شريعت كلدى . او فورطنه‌يى غايت خفيف كچيرديكندن نيسانك نصفندنصكره‌كى عموم جريده‌لرى عنداه محكوم ايدييور . زيرا اوحادثه‌يه سببيت

ويرن (يدى) مسئله‌يى و اونكله برابر (يدى) حالى نظر مطالعه‌يه آلنسه « حقيقت » تظاهر ايدر واونلرده بونلردر .

برنجيسى — يوزده طقسانى اتحادوترقينك تحكمى عليهنده برحركت ايدى .

ايكنجيسى — فرقه‌لرك ميدان مناقشاتى اولان وكلايى تبديل ايدى .

اوچنجيسى — سلطان مخلوعك سقوطى مصممدن قورتارمقدى .

دردنجيسى — حسيات عسكريه‌نك و آداب ديندارانه‌لرينك مخالف تلقيناتك اوكنه سد چكمكدى .

بشنجيسى — پك‌چوق اعظام ايديلان حسن فهمى بكك قاتانى ميدانه چيقارمقدى .

التنجيسى — قادرو خارجنه چيقانلرى والاى ضابطلرينى مغدور ايتمه‌مكدى .

يدنجيسى — حريتى سفاهته شمولنى منع واداب‌وشريعتله تحديد وعواملرك سياست شرعى بيلدكلرى يالكز : قصاص وقطع يد حدينى اجرا ايدى .

فقط : زمين بطاقلق ودام وپلان سرپاش ايدى . واك مقدس اولان اطاعت عسكرى فدا ايدلدى اس‌الاساس اسباب

فرقه‌لرك طرافدارانه وغرضكارانه مناقشاتی وجریده‌لرینك بلاغت یرینه ، مبالغات ویلان وافراطپرورانه كشما كشلری ایدی .

بومطالب سبعه‌ده ناصل‌كه الوان سبعه چوریلسه یالكز ! بیاض كورونور . بونده‌ده یالكز ضیاء شریعت بیضا ! تجلی ایتدی . زیرا فسادك اوكنه سد چكدی .

همده (٧) مقدمه‌دوشونولسه هر برنده‌شریعتك اسم مباركنك معجزه‌سنی كوستر .

! سكز طقوز آیده جریده‌لرك نشریات مهیجانه‌لریله و فرقه‌لرك : جمعیتلره فدائی یازمقله و انقلابی وجوده كتیرن ذواتك تحكماتیله . . واطاعت عسكریه‌یه منافی اولان حریت مطلقه افراده سرایتله وآداب دینیه‌یه مخالف ظن ایتدكلری شیلر : بعض دقتسزلرك افراده تلقیناتیله واطاعت بوزولدقدن صوكره : مستبدلر ، مرتجعلر ، دینده حساس محاكمهٔ عقلیده نقصان اولانلر : ایبلك ظنیله او بطاقلق زمینده تجم اكمكه باشلامه‌سیله و دولتك عموم سیاساتی جاهل افرادك النده قالمقله وبر میلیونه یقین فشنك هوایه آتمقله : داخل وخارج مدعیلر پارماق اورمقله اورته‌لق انارشیستلك حالنه كیردیكندن بوحادثه‌نك استعدادطبیعیسی هرج ومرج ومداخلهٔ

اجنبی ایكن من‌عنداه اسم شریعت او اسباب متعدده‌دن چیقان ارواح خبیثه و منتشره‌یی ، یووالرینه ارجاع ایله : اون اوچ عصردن صوكره برمعجزه دها كوستردی . همده كچن انقلاب عظیمده اردو وعلمانك صداسیكه مشروطیت شریعته مستنددر دیه عموم اهل اسلامك وجدانلرینی مانیاتیزلندیردی اوانقلاب انقلابلرك قاعدهٔ طبیعیه‌سنه [خرق] ایله شریعتك تأثیر معجزانه‌سنی كوستردی ودائما كوستره جكدر. نیسانك نصف آخرنده‌كی جریده‌لرك اساس فكرلرینه معترضم . شویله‌كه : حیات اونك یولنه دائما فدا ایدیلان وحیاتدن بیك درجه دها مقدس و دها عالی اولان‌حیثیت واطاعت عسكریه‌یی حیاته فدا ایدیلان واهل وجدان نظرنده غایت خسیس اولان مال نامشروعه فدا ایتمكه احتمال ویردیلر . همده حقائق و احوال اونك جاذبه‌سنه تابع: واومركزه مربوطاولان‌شمس‌شریعت، سلطنته ، ویا خلافته ویا باشقه سیاسته تابع والت شمس منیری برمنحوس ومنكسف ییلدیزه [بیك] وجاذبه‌سنه تابع اعتقاد ایتمك كبی كوسترمكله طریق نا رفته‌یه سلوك ایتدیلر . جمیع قوتمله دیرمكه ترقیمز ، انجق ملتمز اولان اسلامیتك ترقیسیله وحقائق شریعتك تجلیسیله‌در . (یوقسه یوریشنی ترك ایله بشقه‌سنك یورویشنی اوكرنمدی) ایله ماصدق اوله‌جغز .

اوت هم شان وشرف هم ثواب آخرت هم جمعیت ملی هم حمیت اسلامی هم حب وطن هم حب دین ایله متحسس اولمالی یز. زیرا متنا ، دها محکمدر .

ای پاشالر ضابطلر ! جنایتلریمه جزا وشمدی سوأللریمه‌ده جواب ایسترم اسلامیت انسانیت کبری وشریعت ،مدنیت فضلی اولدیغندن عالم اسلامیت مدینهٔ فاضلهٔ افلاطونیه اولمغه سزادر -

برنجی سوأل -- جریده‌لرك تسویلاتیله مشروع بیله‌رك بوراده (کوره‌نك) و عادتنه بناءً جریان عمومی‌یه قاپیلان صافدللرك جزاسی نه‌در .

ایکنجی سوأل — برانسان ییلان صورتنه کیرسه ویاخود بر ولی حیدود قیافتنه، یاخود مشروطیت استبداد شکلنه کیرسه اوکا تعرض ایدنلرك جزاسی نه‌در. بلکه حقیقةً ییلان وحیدود استبداددر .

اوچنجی سوأل — عجبا مستبد یالکز بر شخص اولور ویاخود اشخاص متعدده مستبد اولورلر نجه قوت قانونده اولملی یوقسه استبداد منقسم اولمش اولور .

دردنجی سوأل - برمعصومی اعدام یوقسه اون جانی یی عفو دها ضرردر .

بشنجی سوأل — تضییقات مادیه ! اهل مسلك و فکره غلبه ایتمدیکی کبی دها زیاده نفاق وتفریقه‌ویرمزمی ؟

آلتنجی سوأل - معدن حیاتمز اولان اتحاد ملت رفع امتیازدن بشقه نه ایله اولور .

یدنجی سوأل - مساواتی اخلال ،یالکز بعضیلره تخصیص وحقلرنده قانونی تمامیله تطبیق ایتمك ظاهراً عدالت ایکن بر جهتده عجبا مساواتسزلقله ظلم وغرض اولمازمی ؟ همده تبریه وتخلیه ایله معصومیتلری تبین ایدن اکثر محبوسینك بالکه : یوزده سکسانی معصوم ایکن عجبا اکثریت نقطهٔ نظرنده بو حال حکمفرما اولسه غرض وفکر انتقام اولمازمی؟ دیوان حربه دیه‌جکم یوق اخبار ایدنلر دوشونسونلر .

سکزنجی سوأل - برفرقه کندینه بر امتیاز طاقسه هرکسك اك حساس نقاط عصبیه‌سنه دائما طوقندره طوقندره زورله هرکسی مشروطیته مخالف کبی کوسترسه وهرکسده اونلر کندیلرینه طاقدیغی اسم مشروطیت آلتنده اولان معنای استبداده ایلشسه عجبا قباحت کیمده‌در ؟

طقوزنجی سوأل- عجبا بغچوان بر بغچه‌نك قپوسنی آچسه هرکسه اباحه ایتسه صکره‌ده ضایعات وقوعبولسه قباحت کیمده‌در ؟

اونجی سوال- حریت کلام وفکر ویرلسه صکره‌ده مؤاخذه اولنسه عجبا بیچاره ملتی آتشه آتمق ایچون بر پیلان اولمازمی؟ بویله اولمسیدی بشقه بهانه ایله موقع تطبیقه قونیله‌جغی . خیاله کلمزمی ؟

اون برنجی سوأل — هر کس مشروطیته یمین ایدییور. حالبوکه : یامسمای مشروطیته کندی مخالفت ویا ایدنلره قارشی سکوت ایتسه عجبا کفارت یمین ویرمك لازم کلزمی؟ وملت یلانجی اولمزمی؟ ومعصوم اولان افکار عمومیه‌یی یلانجی ... معتوه وغیر ممیز عد اولنمزمی ؟ الحاصل استبداد تحکم جهالت جهتیله شمدی حکمفرمادر .

کویا استبداد خفیه‌لك تناسخ ایتمش و عبدالحمیددن‌ده استرداد حریت دکلمش.زیرا حریتله آلیش ویریشی یوقدر.

یارم سوأل — نازك وضعیف بر وجودکه سیوری سینك و آریلرك ایصیرمه‌سنه تحمل ایده‌مدیکی ایچون غایت تلاش وزحمتله دفعنه چالیشیرکن : بری چیقسه ، دیسه‌که : مقصد بو سیوری سینکلری و آریلری رفع دکل بلکه آرقکدن (یاری مرده) بیوك اژدرهایی احیا ایله کندینه مسلط ایتمك ایستر . عجبا.هانکی احمق قاندیره‌جقدر .

سوألك دیکر یاریسی چیقمغه اذن یوقدر .

ای پاشالر ضابطلر ! جمیع قوتمله دیرمکه جریده‌لرده نشر ایتدیکم عموم مقالاتمده‌کی عموم حقایق ، نهایت درجه‌ده مصرم شاید زمان ماضی جانبندن عصر سعادت محکمه‌سندن عدالتنامهٔ شریعتله دعوت اولنسه‌م نشر ایتدیکم حقائقی عیناً ابراز ایده‌جکم.اولسه اولسه او زمانك الجا آننك موده‌سنه کوره بر لباس کیدیره‌جکم . شاید

مستقبل طرفنه اوچیوز سنه صوکره تنقیدات عقلا محکمه‌سندن تاریخ جلبنامه‌سیله جاب اولنسه‌م . ینه بو حقیقتلری توسع وانبساط ایله چانلایان بعض یرلرینی یامه‌لقله برابر تازه اوله‌رق اوراده ده کوستره‌جکم . دیمك حقیقت ، تحول ایتمز حقیقت حقدر .

« الحق یعلو ولا یعلی علیه » ملت اویانمش مغالطه وجربزه ایله اغفال اولنسه‌ده دوام ایتمیه‌جکدر . حقیقت تلقی اولنان خیالك عمری قیصه‌در . فوران افکار عمومی ایله : او تسویلات ومغالطات طاغیله‌جق وحقیقت میدانه چیقه‌جقدر .

« پس کنم چون زیر کارا این بس است
بانك‌ده کردم اکرده کسی است »

سزك اشکنجه‌لی حبسخانه‌نك حالی : زمان مدهش ، مکان موحش ، محبوسین متوحش ، جریده‌لر مرجف افکار مشوش ، قلبلر حزین ، وجدانلر متأثر ومأیوس ، بدایت حالده ضابطلر شماتتلی نوبتجیلر مزعج اولمغله برابر وجدانم نی تعزیب ایتمدیکی ایچون او حال : بکا اکانجه کبی ایدی. ومصیبتلرك تنوعی موسیقینك تنوع نغماتی کبی بکا کایر ایدی . همده کچن سنه تیمارخانه‌ده تحصیل ایتدیکم درسی شمدی بو مکتبده اتمام ایتدم . مصیبت زمانك اوزونلغندن اوزون درسلر کوردم . دنیانك روحانی لذتی اولان حزن معصومانه ومظلومانه‌دن ضعیفه شفقت ، غدره

شدت نفرتله استفاده ایلدم . امیدم قویدرکه چوق معصوملرك
قلبلرندن حرارت حزن ایله تبخر ایدن آی ، وای و آهلر ...
رحمتلی بر بلوط تشکیل ایده‌جکدر.

« استطراد » اوله‌رق برلطیفه سویلیه‌جکم . بویله‌جدیات
اثناسنده‌لطیفه سویلمکدن مقصدم‌دنیایی: برملعبه نظریله‌باقدیغمی
ایما واشارتدر. ذاتاً شئونات‌دنیا سطرنج اویوننه بکزر
بن‌کچن‌سنه غریب‌الزمان ایدم صوکره بدیع‌الزمان اولدم شمدیده
بدعة‌الزمان اولدم . استانبوله‌ده شئامت اولدم . اوده بکاشئامتلی
اولدی . بنی سطحنده قبول ایتمز ، بطننه کچیرمك ایستیور .
باخصوص مارت ومایس مستبد ایلردر .

مارتی قادرو خارجنه چیقارملی مایسی‌ده تقاعد ایتملی.
تاموازنهٔ‌مالی حصوله‌کلسون چیقلمیه‌جق یوله صاپمش براشارتدر
الحاصل یابن استانبولده قاله‌جغم یاخود بو ایکی ای! کیتمیه‌جك
ایسه بن وداع ایده‌جکم .

استانبولدن وداعنامه

ای قوجه‌استانبول: مساوات واخوتی سنده‌دوراستبدادده
یالکز تیمارخانه‌ده مشروطیتده یالکز توقیفخانه‌ده کوردم .
الوداع ای کلین لباسی کیمش عجوزهٔ شمطا اوصاندم سن
زهرلی باله بکزرسك بلکه مدنی لباسی کیمش وحشی آدمه

بکزرسك . صورةً نقدر مدنیلکك وار . سیرةً دخی نفاق ،
سفاهت، اغراض ایچون‌ده اوقدر. اودرجه وحشیسك ـ تام‌دنیایه
بکزرسك دنیایه کلدیکمه بنده پشیمان اولدم . ریانك سوزینی
سنی تصور ایتدکچه تخطر ایدییورم . اکر مدنیت بویله
تجاوزات حیثیت شکنانه وافترا آت نفاقجویانه وفکر انتقام
بی انصافانه ومغالطات شیطنتکارانه ودیانتده حرکات لاابالیانه‌یه
مساعد برزمین ایسه هرکس شاهد اولسون‌که اوسعادتسرای
مدنیت تسمیه اولنان عقرب وییلانلرك یووالری اولان بویله
محل اغراضه کوردستانك حریت مطلقه‌نك میدانی اولان
یوکسك طاغلرنده‌کی بدویت ، ووحشت خیمه‌لرینی ترجیح
ایدییورم . زیرا بوراده کورمدیکم حریت وفکر سربستی‌کلام
وحسن نیت وسلامت قلب کردستانك طاغلرنده تام معناسیله
حکمفرمادر .

بیلدیکمه کوره ادیبلر ادبلی اولیورلر . و جریده‌لرده
تربیهٔ افکار ایدییورلر . شمدی بعض ادیبلر ، ادبسز وبعض
جریده‌لرده‌ناشر اغراض کورویورم اکرادب بویله‌ایسه وافکار
عمومی بویله مذبذب اولسه شاهد اولیکز : اوندن وازکچدم
بونده‌ده داخل دکلم . وکوردستانك یوکسك طاغلرنده یعنی
[بیاشید]باشنده‌اجسام‌والواح‌عالی جریده‌لرینه بدل‌مطالعه‌ایده‌جکم.

« معرادر فیضای فیضمز شین تمنادن
بزه داد ازل‌در ذیردن بالادن استغنا

چكيلدك نشوهٔ اميددن، طول امللردن
اومجنونز كه ايتدك وصلت ليلادن استغنا »

عربى

[ولولى تكاليف العلى ومقاصد عوالٍ]
[واعقاب الاحاديث فى غدٍ]
[لاعطيت نفسى فى التخلى مرادها]
[وذاك مرادى مذنشئت ومقصدى]
[واكتم اشياءً ولوشئت قلتها]
[ولو قلتها لم ابق للصالح موضعاً]

تنبيه

مدنيتده استفعام سزى دوشونديرهجك . اوت : بويله استبداد وسفاهته ، ذلتله ممزوج مدنيته ـ بدويتى ترجيح ايدييورم . بومدنيت اشخاصى فقير وسفيه واخلاقسز ايدر. فقط مدنيت نوع انسانيتك ترقى وتكمله ماهيت نوعيسنى قوهدن فعله چيقمهسنه خدمت ايدر بونقطهٔ نظرده مدنيتى ايستهمهمك انسانيتى استهمهمكدر . همده . ـ معناى مشروطيته، ابتلا ومحبتمك سبى بودركه آسيا وعالم اسلاميتك استقبالده (فردوس) ك برنجى قاپوسى مشروطيت وحريتدر . وطالع وتخت و بخت اسلامك اناختارى دهمشروطيتدر. زيراشمدى يهقدر

قدر اوچيوز مليون اسلام اجانبك استبداد معنويسى آلتنده ازيليور ايدى. شمدى حاكميت ملت عالمده باخصوص بوندنصكره آسياده: حكمفرما اولديغى حالده هربر فرد مسلمان حاكميتك بر جزء حقيقيسنه مالك اولور .

وحريت اوچيوز مليون اسلامى اسارتدن خلاص ايتمكه بر چارهٔ يكانهدر . فرض محال اولهرق بوراده يكرمى مليون نفوسى تأسيس حريتده چوق ضررديده اولسهلرده فدا اولسونلر. يكرمىيى ويرر ـ اوچيوزى آليرز.

دريغا نردهكى عناصر هوا كبى مختاطدر . صوكبى ممتزج اولمامسى انشاءاه الكتريك ، حقايق اسلاميتله امتزاج ايدهرك ضياء معارف وحرارتله قوت توليديله برمزاج معتدلهٔ عدالت وجوده كلهجكدر .

يشاسون مشروطيت مشروعه صاغ اولسون حقيقت شريعتك تربيهسندن چيقان نيير حريت .

استبدادك غريب الزمانى. مشروطيتك بديع الزمانى، شمدى‌كينك ده بدعة الزمانى .

سعيد كردى

« دور استبداد وسعید کردینك پنچه‌لشمه‌سی »

تیمارخانه‌ده طبیبله واقع اولان ماجرام :

ای طبیب افندی ! سن دکله بن سویلیه‌جکم . جنتمه بردلیل دها سنك الیکه ویره‌جکم . سؤال اولنمه‌دن جواب . آنتیقه بردیوانه‌نك سوزینی دیکله‌مکی ارزو ایدرسکز . معاینه‌می محاکمه صورتنده ایستیورم . سنك وجدانکده حکم اولسون ، طبیبه درس طب ویرمك فضولیلك ، اماتشخیص علته یاردم ایده‌جك نقطه‌لر خسته‌نك وظیفه‌سیدر . همده استقبال سزی تکذیب ایتمه‌مك ایچون دیکله‌مکزه لزوم کورورسکز . شودرت نقطه‌یی نظر مطالعه‌یه آلیکز .

وصوکره ینه تیمارخانه‌ده ایکن ویردیکم بعض ایضاحاتك صورتیدر .

برنجیسی ! بن کردستان طاغلرنده بیومشم قابا اولان احوالمی کردستان‌قیافتیله‌طارتملی . حساس اولان مدنی‌استانبول میزانیله طارتماملیسکز . اویله یاپارسه‌کز معدن سعادتمز اولان درسعادتدن‌اوکمزه سدچکمش اولورسکز . همده اکثر کردلری تیمارخانه‌یه سوق ایتمك‌لازم کلور . زیرا کردستانده الك رواجلی اولان اخلاق ، جسارت ، عزت نفس ، صلابت دینیه ، موافقت قلب‌ولساندر . مدنیتده ! نزاکت‌دنیلان «امر»انلرجه‌مداهنه‌در .

ایکنجیسی : بنم البسه‌م کبی احوال واخلاقمده ناسه

مخالفدر . حق ونفس‌الامری محك اعتبار اتخاذ ایدیکز . زمانك ویاعادتك رواج ویردیکی بعض اخلاق سیئه‌یی کوره‌نك واسطه‌سیله نمونهٔ امتثال اولمش مقیاس یاپمیکز . نه‌مه لازم بشقه‌سی دوشونسون فریاد میتانه‌یی کبی ویرمکه مسلمانم . اسلامیت جهتیله معناً مأمورم وصداقتله مکلفم ملته دین‌ودولته نافع اولان برشی دوشونه‌جکم .

اوچنجیسی : شاذ ونادر اوله‌رق استعداد زمانك فوقنده چوق کیمسه‌لر کلوب کیتمش ناس ابتدا انلره جنون ویاعبث اسنادندن‌صکره‌سحره ویاخارقه‌یه حمل ایتمشلر . برنجی‌وایکنجی نقطه‌نك ماببننده اولان تضاد جنتمه حکم ایدن ذواتك دلیل ومدعالرنده‌اولان‌تضاده ایمادر . زیرا افعاللریله دیمشلردیوانه‌در . چونکه‌هرمسائل‌مشکله‌یه‌جواب‌ویریور . بویله‌دلیل کتیرز دلیدر .

دردنجیسی : عصبی‌ادم ، خصوصا بنم کبی سکیزلی برکیمسه‌نك تلاش وحدت ایتمسی ضروریدر . باخصوص برفکرعالی‌یی یعنی حریت شرعیه‌یی اون بش‌سنه ذهننده طاشیان وبالفعل قریب اولدیغی زمان یعنی برانقلاب عظیم ایله کندینی مخاطره‌ده ومهالکه‌ده کورسه وتماشاسنده محروم قالسه نصل تلاش‌وحدت ایتمسون . همده بندن دها دیوانه ضبطیه ناظریدر . زیرا بندن دها حدیدر . همده بوجنت موقته‌یه مبتلا اولمیان بیکده بردر .

« وکل‌الناس مجنون ولکن علی قدرالهوی‌اختلف‌الجنون »

اکرمداهنه‌تملق‌تضرع سنوری‌منفعت‌عمومیه‌یی ، منفعت‌شخصیه‌یه

TÜRK TARİH KURUMU

فدا ایتمك عقلك مقتضاسندن عد ایدلمك لازم كلیرسه شاهد اولكز . بن او عقلدن استعفامی ویریورم . دیوانه لكله كه نجه برمرتبهٔ معصومیت كیدر . افتخار ایدیورم .

درت نقطه‌شبهه‌یی دعوت ایتمش . آنلری بیله‌رك بعض حكمت خفیه ایچون یاپمشم . برنجیسی شكل غریبم بومخالف لباسمله مقاصد دنیویه‌دن استغنامی وعادات بلده‌یه عدم مراعاتدن عذرمی واحوال واطواریمی ناسه مخالفتی ومناسبت ظاهر وباطن ایله طبیعیلك انسانیتمی وملت‌لك محبتنی اعلان ایتمك ایچوندر . همده غریب معنا ، غریب برلفظ ایچنده اولملی . تا كه نظردقتی جلب ایتسون . همده صنایع محلیه‌یه رواج ویرمك ایچون برنصیحت فعلی ایدیورم . همده كندمده برمیل تجددی كوسترمك وزمانك تجدد ایده‌جكنه اشارت ایدیورم . همده سلطان سلیمه بیعت ایتمشدم .

ایكنجی علما ایله اولان مناظره‌در . آنك سببی اسلامبوله كلدم . كوردم كه سائر شعباته نسبتاً مدارس ترقی ایتمامشدر . بونك‌ده سببی كتابه نظرله استنباط مسئله ایتمك اولان استعدادی ملكهٔ علم یرنده اقامه اولنمش وطلبه‌لرده عدم مناظره وسؤال وجواب سببیله شوقسزلك وملكه‌سزلك وعطالت كبی بعض حالی انتاج ایتمش سائر منتج تعجب وحیرت اولان علوم اكوال ویا اكلنجه ایله وقت كچیرمكی منتج اولان فنون هوسات ولذات حقیقیه‌یی متضمن اولان علوم ،مقصود بالذات كبی علوم آلهیه

تحصیل اولنماز . بونك‌ده یابرهمت عالی ویابرتوغل تام ویامسابقه‌یی منتیج اولان سؤال وجواب كبی برشوق قسری وخارجی لازمدر . ویاخود تقسیم اعمال قاعده‌سنه تطبیقاً هربرطلبه‌نك استعدادینه كوره بعض فنون ایله توغل ایتملی . تا متخصص اولسون سطحی اولمسون . زیرا هرعلمك برصورت حقیقیه‌سی وار . ملكه اولمدیغی حالده بعض طرفی ناقص اولان صورتلره بكزر .

بونك‌ده چاره‌سی اكا مستعد اولان برفن اساس طوتملی وبوكا مناسب فنونی هریرندن برر فذلكه التملی واو فن اساسك صورت حقیقیه‌سنی متمم اتخاذ ایتملیدر .

زیرا هربر فذلكه برصورت مستقله‌یی تشكیل ایتمیور لكن برصورت اساسیه‌یی تكمیل ایده‌بیلور .

ای سوزیمی ایشیدن طلبهٔ علوم ! مكتبلیلر كبی كه انلر ناقص اولان سلفلرینه خیرالخلف اولمشلر . چالیشه‌لم كه اوج كماله واصل اولان سلفلریمزه خیرالخلف اوله‌لم . بن مناظره ایله بالفعل ایكی نقطه‌دن ایقاض ایتمك ایستیوردم .

اوچنجیسی : فضولیلك اوله‌رق ایكی فكری بیان ایتمشدم . برنجیسی شوزمان ترقیده مدنیت حقیقیه‌یی تشكیل ایدن اسلامیت مدنیت حاضره‌یه نسبتله ترقی ایتمامش . بونك‌ده اك بیوك سببی اوچ بیوك شعبه‌لرككی «جمله‌نك مقصودی بر، اما روایت مختلف» ماصدقنه موافق ، اهل مدرسه ، اهل مكتب ، اهل تكیه‌نك

تباين افكار وتخالف مشاربدر . اهل مدرسه اهل مكتبی بعض غیرمراد اولان ظواهرك تأويليله ضعف عقيده ايله اتهام ايديیورلر . بونلر ايسه بريكيلری فنون‌جديده‌يه عدم‌وقوفلری سببيله ناقص وغير معتمد عد ايدييورلر . اهل مدرسه اهل تكيه‌يی عبادت اولان ذكری سبب‌شوقی وضع اولنمش اولان بعض مباح اعمال وحركاتكه عوام وجاهل خطأً . عبادت ظن ايدرلر . حالبوكه بوظن باطلدر. عبادت يالكز ذكردر. حركات مباح اولمق شرطيله جائزدر . بوظن عوامه بناءً بونلره اهل بدعت نظريله باقيورلر . بونلرك تفريطيله واوته‌كيلرك افراطيله مسامحه قپوسی آچيلدی . بعض بدعات ذكر ايله اختلاط ايلدی.

بوتباين افكار وتخالف مشارب اخلاق اسلاميه‌يی صارصمش وترقيات مدنيتدن كری براقمشدر . بونكده چاره‌سی مكاتبده علوم دينيه‌يی بحق اوقوتمق ومدارسده لزومسز قالان حكمت عتيقه‌يه بدل بعض فنون‌لازمهٔ جديده تحصيل اولنمق وتكيه‌لرده متبحرين علما بولنمقدر . بوتقديرده شعبات ثلثه يك آهنك ترقی اوله‌رق قطع مراتب ايتمك قوياً مأمولدر .

ايكنجی فكر واعظلره عائددركه بونلر مدرس عموميدر . بونلرك نصايحنده كندمجه برتأثير حس ايتمدم. دوشوندم قساوت قلبمدن بشقه اوچ سبب بولدم . بريسی عصر حاضره‌يی زمان سالفه‌يه قياسی يالكز تصوير مدعا وپارلاق كوسترمكدر. حالبوكه

زمان سالفده صفای قلب وتقليد علما حكمفرما ايدی. بونلره دليل لازم دكل ايدی. شمديده هركسده برميل تحریٔ حقيقت پيدا اولمش بونلره قارشی تصوير مدعا تأثير ايتمز . انجق تأثير ايتديرمك ايچون اثبات مدعا واقناع لازمدر .

ايكنجی سبب برشی ترغيب ويا ترهيب ايتمكله اندن دها مهم شی تنزيل ايتمكدی . مثلا بركيجه ايكی ركعت نماز قيلمق حجی طواف ايتمك ويا كيم غيبت ايتسه زنا ايتمش كبی دردیرلر.

اوچنجيسی بلاغتك مقتضاسی اولان مقتضای حاله مطابق والجاآت زمانه موافق سوز سويله‌مزلر. كويا انسانلری اسكی زمان كوشه‌لرينه چكيورلر. صكره‌قنوشيورلر ديمك ايستيورم كه واعظ هم عالم محقق اولمه‌لی كه تا اثبات مدعا ايتسون هم حكيم مدقق تا موازنهٔ شريعتی بوزماسون ، همده بليغ مقنع اولمسی شرطدر .

دردنجيسی ذهنم پريشاندر ديمشم حالبوكه بوجمله‌دن‌مقصدم قوهٔ حافظه‌مه نسيان طريانی وذهنمده‌كی صقندی‌يی وطبيعتمده‌كی توحش مراددر . هيچ برديوانه بن ديوانه‌يم ديمديكی ايچون بنم جنتمه نصل دليل اوله‌بيلير . همده (اظهار) دن‌صكره اوچ ماه درس كورديكمی سويلشدم . ايكی جهتله شو سوز شبهه‌يی دعوت ايدر . يا خلافدر ، حالبوكه اكثر كردستان بونك صدقنی بيلوريا طوغری اولديغی حالده ياسن ای دوقتور ديديكك كبی تمدح وغرورمثللو برعنصر جنتی ايماايدر. بوكا جواب:

بزرجال دولتك سؤالنه قارشی جواب صواب ویرمك ایستمکلکمدر . اکرچه تمدحی استلزام ایتمش شعورمده شبهه کز قالمدیغی وقت فکرمده شبهه کز واردر ظن ایدییورم . اونی برمحا کمه ایله بوشبهه زائل اوله بیلور . زیرا غایت سربست وحشی کردلردن اولان بر آدم الماس کبی ملته برصداقت وجوهر کبی برفکر عالی صاحبی اولمدیغی حالده نصل بوزمانده بوقدر علامت فارقه ایله حیله وفکر فاسدینی صاقلایه بیلور . بنجه حیله ترك حیله‌در . دیمك هرکسه مرجح چونکه کیمسه‌یی ملته صادق بولمدم . وصافی برصداقتی قلبدن حس ایتمش‌ده بوکوبا احوالده بولنمش (وکم من غائب امرا صحیحا * وآفته من الفهم السقیم) دیمك بزم دوقتورلرك فهمی خسته وکندی راپورلریله مجنون وضبطیه ناظری‌ده حدتی ایچون دیوانه‌درلر . ای دوقتور سن ایی دوقتورسك . اولا اوبیچاره‌لری تداوی ایت . صکره بنی . ای شوکلامه نظرایدن ذوات! اکر کلامده طوقنه‌جق ویا سزك ضعیف معده‌کزده هضم اولنمیه‌جق سوزلر بولنورسه معذور طوتکز . چونکه دیوانه‌لك زماننده سویلنمشدر . محیطم اوزمان تیمارخانه‌نك دیوارلری ایدی . محیطك تأثیری مسلمدر . زیرا (دیوانه‌را قلم نیست) امی وحشی یعنی حر، ترکجه ایی بیلمز بر کرد بوقدر افادهٔ مرام ایده بیلور والسلام .

دور استبدادده تیمارخانه‌دن صکره توقیفخانه‌ده
ایکن ضبطیه ناظری شفیق پاشا ایله
محاوره‌مدر :

ضبطیه ناظری — پادشاه سکا سلام ایتمش بیك غروشده معاش باغلامش صکره‌ده یکرمی اوتوز لیرا یاپه‌جق دیدی . جواباً : بن معاش دیلنجیسی دکلم ، بیك لیراده اولسه قبول ایدمم . کندم ایچون کلمدم . ملتم ایچون کلدم همده بو بکا ویرمك ایستدیککز رشوت وحق سکوتدر .

ناظر — اراده‌یی رد ایدییورسك . اراده رد اولنمز . جوابادیدم : رد ایدییورم . تا که پادشاه طارلسك بنی چاغیرسك بن‌ده طوغریسنی سویله‌یم .

ناظر -- نتیجه‌سی وخیمدر . جواباً : نتیجه‌سی دکز اولسه کنیش برقبردر . اعدام اولنسه‌م برملتك قلبنده یتاجغم . همده استانبوله کلدیکم وقت حیاتمی رشوت کتیرمشم . نه ایدرسه‌کز ایدکز . بونی‌ده جدی سویلیورم . بن ایسترمکه ابنای جنسمی بالفعل ایقاظ ایده‌یم که دولته انتساب، خدمت ایتمك ایچوندر . معاش قاپمق ایچون دکلدر . همده بنم کبی بر آدمك ملته ودولته خدمتی نصیحتله‌در . اوده حسن تأثیرله‌در . اوده حسبیلکه‌در . بوده غرضسزلق . اوده عوضسزلق . اوده

ترك منافع شخصیه‌در. بناءً علیه بن معاشك قبولنده معذورم .

ناظر — سنك کردستانده نشر معارف اولان مقصدك مجلس وکلاده دردست تذکردر . جواباً عجبا معارفی تأخیر معاشی تعجیل ایدرسکز . نه قاعده ایله‌در . منفعت شخصیه‌می منفعت عمومیهٔ ملته ترجیح ایدییورسکز .

ناظر حدت ایتدی .

بن دیدم : بن حر یشامشم . حریت مطلقه‌نك میدانی اولان کردستان طاغلرنده بیومشم . بکا حدت فائده ویرمز . نافله یورولمیکز . بنی نفی ایدك فیزان اولسون یمن اولسون راضی‌یم . سزده پینه‌دوزلقدن ویمالقجیلقدن قورتیلورسکز . بن‌ده یوکسکدن دوشمکله اینجمکدن قورتیلورم .

ناظر — نه‌دیمك ایستیورسك . جواباً دیدم : سیغاره کاغدی قدر اینجه ونظام نامیله برپرده‌یی بوقدر فوران افکار وحسیاته قارشی هرکسك اوستنه اورتمشسکز . هرکس التنده سزك تضییقاتکزله میت متحرك کبی ایکله‌یور . بن عجمی ایدم . التنه کیرمه‌دم . اوستنه دوشدم . صورت تلبسم کبی اخلاقمده ثقیل ایدی . برکره مابینده یرتیلدی . شیشلیده برارمنینك اوینه دوشدم . اوراده یرتیلدی . شکرجی خانه دوشدم . اوراده‌ده یرتیلدی . تیمارخانه‌یه دوشدم شمدیده ترصدخانه‌یه

دوشمشم . حاصلی سزده اوقدر یماجیلق یاپامازسکز . بن‌ده اینجنیرم . (قدالتسع الخرق علی الراقع) همده کردستانده ایکن سزی ایی بیلوردم . بواحوال سزك سرائریکزی بکا ایی اوکرتدی . باخصوص تیمارخانه بومتنلری بکا ایی شرح ایتدی . همده بوحاللره تشکر ایدرم زیرا سؤ ظن مقامنده حسن ظن ایدر ایدم .

بدیع الزمان

ملا سعید الکردی

خاتمه

ابناء جنسمه‌ده بوراده برقاچ سوز سویله‌مازسه‌م بنجه بحث ناتمام قالور .

ای آثوریلر وکیانیلرك جهانگیرلك زماننده پیشدار، قهرمان عسکرلری اولان ارسلان کوردلر! بش یوز سنه‌در ، یاتدیککز یتر آرتق اویانکز صباحدر. یوقسه صحرای وحشت‌ده وحشت وغفلت سزی غارت ایده‌جکدر. حکمت الٰهی دینیلان ما کنهٔ عالمك نظامی وتلغراف خطی کبی عموم عالمه ممتد ومتشعب قانون نورانیٔ الٰهینك مؤسسی اولان حکمت الٰهی افق ازلدن انکشت قدری، قالدیرمش سزه امر ایدییور که تفرقه ایله قطره قطره متفرق صو کبی ضایع اولان حمیت وقوتکزی فکر ملیتله توحید ومزج ایده‌رك زراتك جاذبهٔ جزئیه‌لری کبی بر جاذبهٔ عمومیٔ ملی تشکیلی ایله کورد کبی بر کتلهٔ عظیمی کره کبی تدویر ایده‌رك شمس شوکت اسلامیه وعثمانیه‌نك موکبنده بر کوکب منور کبی جاذبه‌سنه اتباعله موازنه‌و آهنك عمومیه‌یی محافظه ایدکز .

همده حریت دینیلان سبحان واکری طاغلری کبی استقبالك جبال شاهقه‌سنك تپه‌سنده ایاغه قالقمش واسارت نفس آلتنه کیرمکه یساق ایتمش وغیره تجاوزی تجویز ایتمیه‌رك شریعته استناد ایتمش اولان سلطان حریت یوکسك صدا ایله سزك

کبی ماضینك اك درین دره‌لرنده غافل ومتفرق بر قومه جهالت وفقره هجوم ایچون فن وصنعت وسلاح باشنه ایلرو آرش امرینی ویرییور .

همده حقیقت دینیلان طبقات آلتنده مستور ومحبوس قالمش وطبقهٔ استبدادك محو ورفعیله اموزی اوستنده اولان طبقهٔ جهل وغفلتك تخفیفیله اهتزازه کلمش وقیامه تشبث ایتمش اولان مخبر حقایق سزه هرجهتله خبر ویرییور که ماهیتکزده دست قدرك اکدیکی استعداداتی ومقدراتکزی فعله چیقاران وماهیت قومیه‌کزده صاقلانمش اولان سجایاکزی آب حیات معارفله اسقا ایتمك وقتیدر . یوقسه قورویه‌جق یاخود تفسخ ایده‌جکدر .

همده احتیاج دینیلان مدنیتك پدری وترقیاتك مؤسسی اولان استاد احتیاج سله‌سنی قالدیرمش سزه حکم ایدییور که یا حیات وحریتکزی بو صحرای وحشتده غارته ویره‌جکسکز ویاخود میدان مدنیتده فن وصنعت: بالون وشمندوفرینه بینه‌رك استقبالی استقبال و او احوال متفقه‌یی استرداد ایده‌رك کعبهٔ کمالاته قوشه‌جقسکز .

همده ملیت دینیلان ماضی دره‌لرندن وحال صحرالرندن واستقبال طاغلرندن خیمه‌نشین اولان (رستم‌ذال) و (صلاح‌الدین ایوبی) کبی کرد داهی قهرمانلریله برچادرده اوطوران بر عائله کبی هرکس بشقه‌سنك حیثیت وشرفیله شرفلندیرن وحسیات

علویه‌نك انموذجی اولان فكر ملیتكز سزه امر قطعی ایله‌امر ایدییورکه تا هر برکز عموم برملتك معكس حیاتی وحامیٔ سعادتی وعموم ملتك برمثال مشخصی اولیكز . شمدیكی كبی بر شخص دكل بر ملت قدر بیویه‌جكسكز . زیرا مقصدك بیومسیله همت‌ده بیور وحمیت ملینك غلیانیله اخلاقده‌تكمل وتعالی ایدر .

همده مشروطیت دینیلان سبب سعادت اقوام وحاكمیت ملیه‌یی تأمین ایله ماكنهٔ حیاتك «بخاری» اولان حریتده‌كی ارادهٔ جزئیه‌یی استبداد وتحكمك اطفاسندن قورتاران ومشورت شرعیه‌نك مایه‌سیله‌مایه‌لندیران مشروطیت مشروعه سزی مجلس امتحانه دعوت ایدییوركه، «سن رشده» بلوغكزی ووصیته عدم احتیاجكزی كورمك استیور . امتحانه حاضرلنكز موجودیتكزی اتحادله كوستركز وحمیت ملی ایله فكر ووجدان شخصیه‌كزی ملتك، قلب وعقل مشتركی كبی كوستركز یوقسه صفر چكه‌جك شهادتنامهٔ حریتی الكزه ویرمیه‌جكدر .

اوت ماضینك صحرالرنده كشما كشكزه سببیت ویرن هر بركزده‌كی میل الاغالق وفكر خود سرانه وانانیت، شیمدی ایسه استقبالك سعادتسرای مدنیتده‌فكر ایجاده وتشبث شخصیه وفكر حریته انقلاب ایده‌جكدر . حتی دیه‌بیلورم كه باشقه‌لرینك سكوتی مدرسه‌لرینه نسبت سزك كورولتیلی اولان مدرسه‌لركز بر مجلس مبوثان علمیه‌یی كوستریور . وامام آرقه‌سنده قرائت

فاتحه ایله سماوی وروحانی ویزلتیلركز مذهباً ومدرسةً وقومیةً ماهیتكزده‌كی استعداد مشروطیت سرینه قدرك برایماونشانی واردر .

« ولیس للانسان الا ماسعی »نك باشقه‌عنوانی اولان تشبث شخصی‌یه مشوق وار . همده هر بر كمالك مؤسس وحامیسی اولان جسارت وناموس ملی امر ایدییوركه نصلكه شمدی‌یه قدر دماغدن قلبه مجرا اچمقله عقلی قوته مزج ایده‌رك معارفكزی قلنجك خلوط جوهرندن اوكرنمكله شجاعت مادیده ترقی ایتدكز . شمدی ایسه قلبدن فكره قارشی منفذ آچیكز قوتی عقلك امدادینه وحسیاتی افكارك آرقه‌سنه كوندركز تاكه شجاعت عقلیهٔ مدنیت میدانده ناموس ملی پایمال اولمسون قلنجكز فن وصنعت جوهرندن یاپیلی همده لسان مادرزاد دنیلان اشعهٔ حسیات ملیه‌نك معكس وثمرات ادبك شجره‌سی وآب حیات معارفك جداولی وقیمت وتكملكزك میزان اعتدالی وطوغریدن طوغری‌یه هركسك وجدانه قارشی منفذ آچمقله خیط شعاعی كبی تأثیراتی القا ایدیجی اهمالكزله غایت مشوش وبعض داللری آشلامش اولان لسانكز « شجرهٔ طوبی » كبی بر شجره‌نك تجلیسنه مستعد ایكن بویله قوروش وپریشان قالمش ومدنیت لسان اولان ادبیاتدن ناقص قالمش اولدیغندن لسان تأسفله لسانكز سزدن حمیت ملیه‌یه عرض شكایت ایدییور .

انسانده قدرك سكه‌سی لساندر. انسانیتك صورتی ایسه

صحيفهٔ لسانده نقشی بيان ترسيم ايديور . لسان مادر زاد ايسه طبيعی اولديغندن الفاظ دعوت ايتمكسزين ذهنه كليور آلش ويريش يالكز معنا ايله قالديغندن ذهن چتاللاشماز . واو لسانه كيرن معارف «نقش علی الحجر» كبی باقی قالور . واوزی لسان ملی ايله كوريلان هر نه اولور ايسه مأنوس اولور . اشته حميت ملينك برمثالنی سزه تقديم ايديورم كه اوده موطكيلی خايل خيالی افنديدركه حميت ملينك هر شعبه‌سنده اولديغی كبی بوشعبهٔ لسان ميدانندن « قصب السبق » احراز ايلمش ولسانمزك اساسی اولان اليفبا وصرف ، ونحونی وجوده كتيرمش و حتی ديه بيلورم كه عصر حميت وغيرت و فداكارلق وحمايت ضعفا امتزاج ايده‌رك وجود معنويسنی تشكيل ايتمشدر. حقيقةً كردستان معدنندن بويله برجوهر حميت راست كلديكندن بزم استقبالمزی اونك كبی اميددن برچوق جواهر ايشقلنديره‌جقدر .

اشته بوذات شايان اقتدار برنمونهٔ حميت كوسترمش ومحتاج تكمل لسان مليمزی دائما الل آتمش انك اثرينه كيتمكه وتملی اوزرينه بنا ايتمكی اهميته توصيه ايديورم .

بديع الزمان سعيد كردی

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

TÜRK TARİH KURUMU

ديوان عرفى